
[2009-10-RE](#)

CAUSA 2009-10-RE

Número de registre 152-2009. Recurs d'empara

AUTE DEL 14 DE JULIOL DEL 2009

BOPA núm. 54, del 22 de juliol del 2009

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 d'abril del 2009, per la representació processal del Sr. Albert Pujol Otero, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra les sentències del 19 de febrer del 2009 i del 2 d'abril del mateix any, dictades per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs d'empara, que dicti una sentència que declari la vulneració del dret fonamental esmentat i que retrotregui les actuacions fins al moment anterior a la sentència del Tribunal Superior de Justícia;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 20 de maig del 2009;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pierre Subra de Bieusses;

Antecedents

Primer

Per tal com el Sr. Albert Pujol Otero va donar per resolt el contracte d'arrendament que vinculava les parts, el Sr. Joan-Anton Dotu Morales, va presentar una demanda contra el Sr. Albert Pujol Otero, en reclamació de l'import de 781,32 euros, que corresponia a l'import de la fiança dipositada en el moment d'arrendar l'habitatge i que tenia dret a recuperar una vegada deduïdes les despeses de calefacció i d'aigua calenta.

El Sr. Albert Pujol Otero va presentar una demanda reconvençional en què manifestava que l'agent

li devia la suma de 550,75 euros corresponent al lloguer del mes d'agost, més les despeses d'emissió d'aquest rebut, més 27,53 euros en concepte de despeses de calefacció i d'aigua calenta i més l'import de 2.750,00 euros com a indemnització per a danys i perjudicis pel fet que l'arrendatari havia rescindit el contracte d'arrendament de manera unilateral quan mancaven 4 anys i nou mesos per a la seva fi.

Segon

El 10 de setembre del 2008, la Secció Civil del Tribunal Unipersonal de la Batllia va estimar tant la demanda del llogater, com la demanda reconvençional del propietari i va condemnar el segon, una vegada realitzada la corresponent compensació de deutes, a pagar al primer 2.546,96 euros.

Tercer

El Sr. Joan-Anton Dotu Morales va presentar un recurs d'apel·lació i, el 19 de febrer del 2009, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va estimar aquest recurs, va revocar la sentència de primera instància i va condemnar el Sr. Albert Pujol Otero a pagar al Sr. Joan-Anton Dotu Morales 203,04 euros.

Aquesta Sala va considerar que no s'havia acreditat quina era la durada del contracte verbal que van subscriure els litigants i com que no existia cap presumció legal al respecte, calia aplicar l'article 7.2 de la Llei d'arrendaments de finques urbanes (LAFU) i considerar que si la renda es pagava mensualment, el contracte s'havia pactat per mesos, raó per la qual l'arrendatari havia de pagar el lloguer del mes d'agost, ja que va lliurar les claus a finals d'aquest mes, però no la indemnització sol·licitada pel defenent.

Quart

El Sr. Albert Pujol Otero va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions, per considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut, ja que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia no va motivar per què aplicava l'article 7.2 de la LAFU i no l'article 42.1 d'aquesta mateixa Llei, que aquesta part considera més procedent. D'aquesta manera, la Sala hauria invertit la càrrega de la prova, ja que ell no havia de provar les disposicions de la Llei, sinó que era l'arrendatari qui havia de provar que el contracte no es va pactar per una durada de 5 anys.

Cinquè

El 2 d'abril del 2009, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va considerar que correspon als tribunals decidir quina norma cal aplicar a cada cas concret i el fet que aquesta decisió no sigui compartida per una de les parts no suposa que s'hagi vulnerat el dret a la jurisdicció i, per tant, va desestimar aquest incident.

Sisè

El 24 d'abril del 2009, la representació processal del Sr. Albert Pujol Otero va presentar un recurs d'empara en què manifesta que donat cas que la durada d'un contracte d'arrendament no estigui acreditada, el Tribunal Superior de Justícia considera que cal aplicar l'article 7.2 de la Llei d'arrendaments de finques urbanes en lloc del 42.1 de la mateixa Llei, i, d'això en resulta que la durada de l'arrendament litigiós no sigui de cinc anys. Aquesta part discrepa d'aquesta

interpretació, ja que, segons el seu parer, en aquesta causa cal aplicar el capítol primer del títol III que es refereix a l'arrendament d'habitatge per a una residència habitual i permanent i més concretament, l'article 42.1 esmentat que disposa que la durada de l'arrendament per a habitatges per a residència habitual i permanent no pot ser inferior a cinc anys. El legislador, com s'indica en l'exposició de motius, va voler donar més protecció a l'habitatge.

En aquest supòsit d'autes no són aplicables ni l'article 42.2, ni l'article 7.2 d'aquesta mateixa Llei. L'article 7.2 contradiu frontalment l'article 42.1; tots dos regulen els terminis de l'arrendament, però el primer es refereix als arrendaments que no siguin habitatges i, en canvi, el segon es refereix, específicament, als habitatges.

Per tant, l'aplicació de l'article 7.2 de la Llei esmentada en aquesta causa comporta una manca de motivació i, per tant, una vulneració del principi de legalitat. En conseqüència, es vulnera el dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut.

Així mateix, considera, en segon lloc, que no es pot fer provar a aquesta part una disposició que està continguda en la Llei, si la durada mínima d'un contracte ha de ser de cinc anys per llei, aquell que digui el contrari ha de provar-ho i no la inversa. Per tant, el fet de demanar de provar una disposició legal comporta una inversió de la càrrega de la prova, motiu pel qual es vulnera igualment el dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a un procés degut.

Per acabar, aquesta part demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs d'empara, que dicti una sentència que declari la vulneració del dret fonamental esmentat i que retrotregui les actuacions fins al moment anterior a la sentència del Tribunal Superior de Justícia.

Setè

El 20 de maig del 2009, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què considerava que allò que realment pretenia el recurrent era una revisió i una reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions objecte de recurs, de les quals no es desprèn cap vulneració dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució, ja que contenen una fonamentació jurídica i no arbitrària.

Pel que fa al dret a la jurisdicció, el Ministeri Fiscal destaca que la sentència objecte de recurs argumenta, de manera completa, les raons per les quals va entendre que s'havia d'aplicar l'article 7.2 de la LAFU, per tant, hi ha un raonament mínim suficient que permet considerar que la sentència no és arbitrària. A més, el recurrent va tenir la possibilitat de produir les proves que considerava escaients i reitera aquí els arguments de legalitat ordinària emprats anteriorment.

Pel que fa al dret a un procés degut, el Ministeri Fiscal recorda que la vulneració d'aquest dret inclou, la indefensió, el tracte discriminatori, l'activitat arbitrària, la manca de motivació de les resolucions, o el rebuig injustificat de les proves, però en cap cas un pretès error en la interpretació de les normes de procediment que correspon per natura als òrgans jurisdiccionals ordinaris.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2009-10-RE.

Fonaments jurídics

Primer

Com ja hem esmentat anteriorment, el Tribunal Superior de Justícia, després d'haver examinat de

manera acurada els antecedents de la causa i d'haver conclòs a una manca de prova sobre la durada d'un contracte d'arrendament, va fonamentar substancialment la seva decisió sobre la doble consideració següent:

- com que la durada del nou contracte d'arrendament no es va poder establir, no es pot considerar que aquesta sigui de cinc anys, ja que si en el cas d'un contracte d'arrendament d'un habitatge, l'article 42.2 de la LAFU disposa que "el contracte té una durada mínima de cinc anys si així li convé a l'arrendatari", però no presumeix "que s'ha pactat aquest termini";

- i que "si entenem que no s'ha acreditat quina va ser la durada del contracte que van subscriure els litigants i no existeix cap presumpció legal al respecte, caldrà aplicar en el supòsit objecte de litigi l'article 7.2 LAFU i considerar que, pagant-se la renda mensualment, el contracte es va pactar per mesos."

Segon

El recurrent interpreta aquestes mateixes disposicions legislatives de manera diferent i, segons el seu parer, en aquesta causa no s'haurien d'aplicar ni l'article 7.2, ni el 42.2, sinó el 42.1, d'acord amb el qual "si existeix dubtes respecte a la durada de l'arrendament d'habitatges, el termini ha de ser, com a mínim, de cinc anys."

Per consegüent, l'error d'interpretació que imputa al Tribunal Superior de Justícia derivaria en una "vulneració del principi de legalitat" i per via de conseqüència de l'article 10 de la Constitució.

Aquesta anàlisi no pot ser tinguda en compte, ja que es fonamenta en el postulat segons el qual correspon al Tribunal Constitucional pronunciar-se en relació amb cadascuna d'aquestes interpretacions i, en cas de ser la interpretació del Tribunal Superior de Justícia inexacta, hauria de censurar la seva decisió i retrotreure les actuacions per tal que pronunciï "una altra sentència sense la vulneració dels drets invocats."

Ara bé, cal reiterar, d'una banda, (tal com precisen l'aute del 20 d'abril del 2009 impugnat i l'informe del Ministeri Fiscal "correspon als Tribunals aplicar la norma que creguin oportuna en cada supòsit" i, per tant, els incumbeix interpretar les normes de procediment. I, d'altra banda, que no correspon al Tribunal Constitucional comportar-se com un jutge de cassació, ni com una tercera instància.

Si bé no podem optar entre les dues interpretacions, sense ultrapassar la nostra competència, si que hem d'assegurar-nos que les decisions objecte de recurs no vulneren el dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució per tal com fossin arbitràries, o no motivades o les proves s'haguessin rebutjat sense justificació.

En la causa que ens ocupa, l'examen dels motius força circumstanciats de la sentència del 19 de febrer del 2009 i de l'aute del 20 d'abril del mateix any desprèn que:

-és després d'un estudi acurat de les circumstàncies de fet i de les al·legacions i pretensions de les dues parts que el Tribunal Superior de Justícia va concloure, de manera objectiva, que la durada del contracte litigiós no estava establerta;

-en la mesura que, atesa la situació, la solució del litigi necessitava la interpretació de diversos articles de la LAFU, el Tribunal Superior de Justícia, al terme d'una argumentació suficientment

precisa i explícita, va decidir aplicar les disposicions de l'article 7.2 d'aquesta Llei i no aquelles invocades pel recurrent.

Per tant, sense entrar (perquè no ens correspon fer-ho) en una apreciació de la correcció jurídica de la interpretació dels tribunals, el Tribunal Constitucional només pot constatar que la decisió impugnada no està motivada de manera insuficient, ni és arbitrària i que des d'aquests punts de vista no es pot pretendre que es vulneri l'article 10 de la Constitució;

-el mateix succeeix amb el segon motiu del recurs, segons el qual la referència a l'article 42.2 esmentat hauria provocat una inversió de la càrrega de la prova. Així mateix, l'examen de les decisions impugnades demostra que el Tribunal Superior de Justícia va raonar, de manera suficient, els motius d'aquesta aplicació i sobre el fet que, a manca de prova contrària, el silenci de l'article 42.2 només podia presumir l'absència de la intenció de les parts de contractar per a una durada de cinc anys. Destaca, a més, que es podia constatar que quan el legislador va voler preveure una presumpció de durada de contracte de cinc anys, ho va fer de manera explícita en relació amb els arrendaments que no siguin d'habitatges, mitjançant l'article 54.2 de la LAFU.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2009-10-RE, interposat per la representació processal del Sr. Albert Pujol Otero, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra les sentències del 19 de febrer del 2009 i del 2 d'abril del mateix any, dictades per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2009.

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

President

Vicepresident

Miguel Herrero de Miñón

Didier Maus

Magistrat

Magistrat